

mini przewodnik

free

+ współrzędne gps

po!skaniezwykla
masa miejsc godnych uwagi

Trasa wycieczki: Podkowa Leśna

czas trwania: 5 godzin, typ: piesza, liczba miejsc: 9, stopień trudności:
bardzo łatwa

wydrukuj i zabierz na wycieczkę!

Opis wycieczki

Podkowa Leśna to idealne miejsce na kilkugodzinny wypad po relaks w otoczeniu pięknej przyrody i wrażenia estetyczne.

Najłatwiej dotrzeć tam kolejką WKD (z Warszawy ok. 40 minut, bilet normalny kosztuje 7 zł). Nie wysiadamy jednak w Podkowie Głównej, lecz w Zachodniej. Ze stacji wychodzimy w lewo i idziemy ok. 1,5 km ulicą Gołębią w kierunku Stawiska. Mniej więcej w połowie drogi mijamy kapliczkę - obelisk (po prawej stronie drogi), poświęconą dwóm chłopakom, którzy zginęli podczas II wojny światowej. Tu po raz pierwszy zetkniemy się z nazwiskiem Lilpopów, które nierozdzielnie związane jest z historią Podkowy Leśnej.

Kilkaset metrów dalej docieramy do domu Anny i Jarosława Iwaszkiewiczów. To druga rodzina, która bardzo istotnie zapisała się w dziejach miasteczka. Obecnie w domu mieści się muzeum biograficzne i galeria sztuki (Uwaga: muzeum w soboty nieczynne, we wtorki wstęp bezpłatny). Z domu Iwaszkiewiczów kierujemy się w stronę centrum miasta. Po drodze mijamy park - rezerwat Parów Sójek (ulubione miejsce spacerów Iwaszkiewiczów) i wiele willi w pięknych ogrodach.

Dochodzimy do linii kolejowej, mijamy zabytkowy budynek stacji Podkowa Leśna Główna. Za torami po lewej warto odwiedzić miejsce poświęcone polsko-węgierskiemu braterstwu w czasach II wojny światowej. Idziemy dalej prosto zabytkową aleją lipową i po kilkuset metrach docieramy do kościoła św. Krzysztofa, kościoła-ogrodu. Warto poświęcić na kościół i jego otoczenie trochę więcej czasu, gdyż jest to jedno z ciekawszych miejsc w Podkowie.

Wychodzimy z terenu kościoła i przechodzimy ulicą na wprost w kierunku Willi Aida, miejsca związanego z Jarosławem Iwaszkiewiczem i ze Skamandrytami. Nie jest udostępniona jako muzeum, ale często odbywają się tam spektakle i koncerty.

Jeśli mamy jeszcze nieco czasu, zaglądamy jeszcze do znajdującego się w centrum Podkowy tzw. Pałacyku-Kasyna w Parku Miejskim. To tereny i budynki dawnej posiadłości Lilpopów, obecnie służące Miastu. Wizytę w Podkowie możemy zakończyć w jednej z licznych kawiarni lub cukierni w okolicach dworca, np. w stylizowanej na lata 20. kawiarni-restauracji "Weranda" (istotnie jest tam ładna przeszklona weranda i sympatyczny ogródek).

Program wycieczki

Podkowa Leśna Miasto-ogród

Na pytanie o wymarzone miejsce do zamieszkania w okolicach stolicy wiele osób odpowie bez wahania - "Podkowa!". Warto wybrać się z tu z wycieczką chociaż na weekend. Popularność tej sąsiadującej z Lasami Nadarzyńskimi miejscowości nie jest wynikiem przejściowej mody, ale uznaniem dla jej wyjątkowego charakteru. Podkowa Leśna narodziła się w latach 20. XX w. według projektu Antoniego Jawornickiego. Jej powstanie było związane z budową kolejki elektrycznej łączącej Grodzisk Mazowiecki z Warszawą. Na terenie rozparcelowanych dóbr przemysłowca Stanisława Lilpopa powstało miasto-ogród. Niskie, co najwyżej jednopiętrowe wille stały na rozległych parcelach, a całość tonęła w lesie. Podkowę Leśną podzielono na cztery strefy - ulice w każdej z nich noszą nazwy z tej samej "rodziny"; ptaków, zwierząt, drzew i kwiatów. Ulice w centralnej części miejscowości układają się w kształt podkowy.

Przy zalesionych uliczkach stoi wiele ładnych willi w różnych stylach, które warto zobaczyć. Najstarsze i najciekawsze są okolice stacji Warszawskiej Kolei Dojazdowej (WKD). Fantazyjny budynek kasyna, przedwojenne centrum kulturalne Podkowy, niebawem odzyska dawny blask i funkcję. Ciekawym miejscem jest modernistyczny kościół św. Krzysztofa. Jak na świątynię pod wezwaniem patrona kierowców przystało, w 1933 r. odbyło się tu pierwsze w Polsce autosacrum, czyli poświęcenie motocykli i samochodów. Wnętrze kościoła zdobią freski autorstwa Jana Henryka Rosena (jego malowidła znajdują się również w papieskiej kaplicy w Castel Gandolfo). Po strawie duchowej przyda się coś dla ciała - np. pyszne tarty w kawiarni "Milimoi" przy ul. Modrzewiowej 33. Na obiad radzimy wybrać się do "Białego Dworku" (ul. Gołębia 39). W obu miejscach są oczywiście urokliwe ogródki.

52°07'21"N 20°43'32"E | na mapie:A

.....

Podkowa Leśna Kapliczka Staszka i Janka Lilpopów

Spacerując po mieście-ogrodzie Podkowa Leśna, w wielu miejscach spotkamy się z nazwiskiem Lilpop. I nie ma w tym nic dziwnego, wszak osiedle powstało dzięki Stanisławowi Wilhelmowi Lilpopowi. Tutaj mieszkał i tworzył jego zięć Jarosław Iwaszkiewicz. Iwaszkiewicz z żoną Anną z Lilpopów podejmowali znane osoby zarówno w dworku w Stawisku, jak i w drewnianej willi „Aida”, rozsławiając Podkowę nie tylko wśród warszawiaków.

W mieście znajduje się jeszcze niezwykła pamiątka po tej rodzinie. U zbiegu ulic Gołębiej i Bażantów stoi przysłonięta świerkiem kapliczka z figurą Chrystusa. Jak głosi na niej napis, poświęcona jest Janowi i Stanisławowi Lilpopom zamordowanym przez hitlerowców w czasie okupacji. Obaj byli czynnymi działaczami narodowo-katolickiego Harcerstwa Polskiego. Stanisław został aresztowany w Warszawie 10 lutego 1944 r. i rozstrzelany w masowej egzekucji. Natomiast Jan po aresztowaniu w stolicy zginął 30 czerwca 1944 r. w czasie transportu do obozu w Oświęcimiu.

52°07'26"N 20°42'24"E | na mapie:B

.....

Podkowa Leśna Dom Anny i Jarosława Iwaszkiewiczów w Stawisku

Willa w Stawisku powstała w latach 20. ubiegłego wieku, dla pisarza Jarosława Iwaszkiewicza i jego żony Anny z Lilpopów. Podczas okupacji Stawisko było oazą spokoju i schronieniem dla wielu wybitnych osób ze świata kultury i sztuki. Przebywali tu m.in. Jerzy Andrzejewski, Władysław Tatarkiewicz, księżne Czetwertyńska i Lubomirska, Pola Gojawiczyńska, Jerzy Waldorff, Czesław Miłosz, Stanisław Dygat i Jan Parandowski. W 1984 r. zgodnie z ostatnią wolą pisarza w domu urządzono muzeum.

52°07'35"N 20°42'13"E | na mapie:C

Podkowa Leśna Stacja kolei EKD "Podkowa Leśna Główna" (1927)

Spółka Akcyjna "Siła i Światło" swoje początki miała w 1914 r. Powstała z inicjatywy księcia Macieja Radziwiłła, Antoniego Słamirowskiego i Dawida Tempela. Jej działalność przerwała I wojna światowa. Niemniej po odzyskaniu niepodległości została zarejestrowana ponownie w dniu 5 grudnia 1918 r. pod nazwą "Zgrupowanie Elektryfikacyjne, Spółka Akcyjna "Siła i Światło" w Warszawie".

Wśród wielu inwestycji prowadzonych przez spółkę w dwudziestolecie międzywojennym była pierwsza w Polsce elektryczna linia kolejowa łącząca Warszawę z Grodziskiem Mazowieckim i Milanówkiem. Należała ona do spółki-córki "Siły i Światła", noszącej nazwę Elektryczne Koleje Dojazdowe. Budowę tego połączenia ukończono w 1927 r. Jedną ze stacji trasy Elektrycznych Kolei Dojazdowych była Podkowa Leśna Główna, jeden z trzech przystanków w mieście-ogrodzie.

W centrum osiedla w 1927 r. powstał budynek stacyjny nawiązujący klimatem do lotniska. Składały się na niego parterowy dom z kasą oraz długa odkryta wiata z poczekalnią. Całość otrzymała neorenesansową formę modną w budownictwie willowym w tamtych czasach. Mimo wojennej zawieruchy podkowiński dworzec kolejowy

przetrwiał i należy dziś do atrakcji miasta.

52°07'21"N 20°43'31"E | na mapie:D

Podkowa Leśna Płyta poświęcona polskim i węgierskim towarzyszom broni

Węgry w czasie II wojny światowej znalazły się po przeciwnej stronie barykady. Pomimo sojuszu z Niemcami, Węgry wobec Polski zachowały neutralność. W 1944 r. oddziały węgierskie pod dowództwem generała Beli Lengyela stacjonowały w Podkowie Leśnej. Odmawiali oni udziału w walkach przeciwko Polakom. Żołnierze węgierscy mieli kontakt z ludnością cywilną jak i dowództwem AK, gdzie przekazywali umundurowanie, broń i lekarstwa.

Upamiętniając ten fakt w 1963 r. została odsłonięta płyta pamiątkowa poświęcona polskim i węgierskim towarzyszom broni, którzy polegli w Podkowie Leśnej w latach II wojny światowej. Została ufundowana przez społeczność Podkawy Leśnej na placu Przyjaźni Polsko-Węgierskiej.

52°07'20"N 20°43'38"E | na mapie:E

Podkowa Leśna Zabytkowa aleja lipowa

Podkowa Leśna od 1981 r. jest miastem-ogrodem wpisanym do rejestru zabytków. Pod opieką konserwatora zabytków znajduje się zarówno układ urbanistyczny stworzony przez architekta Antoniego Aleksandra Jawornickiego, jak i kilka obiektów. Ponieważ Podkowa Leśna położona jest na m.in. na dawnych terenach leśnych, znajduje się tutaj także kilka miejsc chronionych przez konserwatora przyrody.

Jedną z zabytkowych atrakcji przyrodniczych Podkowy Leśnej jest aleja lipowa rosnąca dawniej przy gruntowej drodze, a dziś zdobiąca ulicę o nazwie Aleja Lipowa. Na długości 400 metrów rośnie przy niej około stu lip w trzech rzędach. Pomiędzy nimi biegną dwa trakty, pokryty asfaltem dla ruchu samochodowego oraz piaszczysty dla pieszych i rowerzystów. Aleja Lipowa ma swój niepowtarzalny klimat o każdej porze roku, ale najpiękniej jest tu w okresie kwitnienia drzew oraz jesienią, gdy przebarwiają się liście, a spadając, tworzą szeleszczący pod butami dywan.

52°07'11"N 20°43'43"E | na mapie:F

Podkowa Leśna Kościół-ogród

Komitet Budowy Kościoła w Podkowie Leśnej zawiązał się

w 1932 r. Jego członkowie uznali, że w mieście-ogrodzie powinien znaleźć się kościół-ogród. Inspiracją projektu był polski pawilon wystawowy w Paryżu ze szklanymi drzwiami, przez które wychodziło się na ogród.

Wmurowanie kamienia węgielnego odbyło się 11.11.1932 r. Środki na budowę pochodziły od mieszkańców Podkowy Leśnej. Projekt ogrodu wokół kościoła wykonał Zygmunt Hellwig, który znany jest także z realizacji zegara kwiatowego i kwietnych dywanów w Ciechocinku, Ogrodu Botanicznego w Łodzi oraz parku im. gen. Józefa Sowińskiego w Warszawie. W czasach powojennych wstrzymano prace. Dopiero w 1964 r. powrócono do realizacji koncepcji urządzenia ogrodu.

Ogród podzielono na 8 sektorów tematycznych, wśród nich: przyroda chroniona Polski, ogród biblijny, ptasi raj, ogród ziołowy. W latach 1964-1991 proboszczem parafii pw. św. Krzysztofa był ksiądz Leon Kantorski. To tu w 1965 r. wykonano mszę beatową (rockową). W latach 80. w kościele odbywały się "msze za ojczyznę" oraz spotkania z opozycjonistami.

52°07'17"N 20°43'39"E | na mapie:G

Podkowa Leśna Modrzewiowa willa „Aida”

Willi Aida znajduje się przy ul. Iwaszkiewiczza 7, graniczy również z ul. Lilpopa. Zbudowana pod koniec XIX wieku wśród lasów dóbr Wilhelmów pełniła funkcję domku letniego i myśliwskiego Stanisława Wilhelma Lilpopa i jego rodziny.

Częściowo zdewastowana w czasie pierwszej wojny światowej, w latach 1922 – 1928 była użytkowana przez Annę z Lilpopów i Jarosława Iwaszkiewiczów. Tętniła wtedy życiem artystycznym i towarzyskim – była częstym miejscem spotkań, pracy i zabaw ich przyjaciół i znajomych, literatów i muzyków. Pomieszkiwali tu i tworzyli Karol Szymanowski i Jerzy Liebert, bywali poeci z kręgu

Skamandra & m.in. Antoni Słonimski, Jan Lechoń, Julian Tuwim & a także Helena i Mieczysław Rytardowie, i wielu innych.

W latach 30. Aida zmieniła właścicieli i pełniła funkcję mieszkalną, a parkowo-leśna działka została rozparcelowana. Po wojnie zasiedlona administracyjnie przez kilka rodzin powoli popadała w ruinę.

Opuszczony dom zakupiła i częściowo wyremontowała rodzina Klatów. Aida stała się też siedzibą założonej przez Wiesławę Klatę fundacji Alternatywa zajmującej się edukacją dzieci przez sztukę, organizację warsztatów teatralnych i zabaw artystycznych, w tym niezwykle atrakcyjnych Labiryntów Filozoficznych.

W roku 2009 ponownie zmieniła właściciela. Została poddana kapitalnemu remontowi o charakterze konserwatorskim i wpisana do rejestru zabytków. Od 2011 roku staje się jednym z lokalnych centrów kulturalnych. Organizowane są tu widowiska plenerowe, spektakle teatralne, koncerty, spotkania autorskie, wieczory poezji, wystawy. Prócz miejscowych bardzo interesujących grup teatralnych występowali w Aidzie renomowani artyści, m. in. Włodek Pawlik, Zofia Kucówna, Katarzyna Jamróz, Maciej Pinkwart, Jolanta Pawlik, kwartet smyczkowy Prima Vista, zespół barokowy Villa Nova, Machina del Tango, Blues Time i inni. Co roku Aida bierze udział w festiwalu Otwarte Ogrody i w obchodach Europejskich Dni Dziedzictwa.

(zaproponował tbi)

52°07'13"N 20°43'28"E | na mapie:H

Podkowa Leśna Pałacyk Kasyno

Pałacyk Kasyno znajduje się przy ul. Lilpopa 18. Historia pałacyku wiąże się z Stanisławem Lilpopem przedsiębiorcą i właścicielem majątku &Dobra Podkowa

Leśna", &Bank Związku Spółek Zarobkowych"; i konsorcjum przemysłowego &Siła i Światło S.A.&, który powołał spółkę majątkową, która nawiązywała do XIX-wiecznej idei Miast &Ogrodów Anglika Ebenezera Howarda pod nazwą &Miasto &Ogród Podkowa Leśna S. o. o.&.

W północno & wschodniej części został wydzielony park o powierzchni 14 ha, którego zaprojektowaniem zajął się znany warszawski ogrodnik & architekt Leon Danielewicz. Zostały wybudowane korty tenisowe, a także tor saneczkowy z wieżą startową. Wzniesiony został budynek Klubu Sportowego według projektu architekta Juliusza Dzierżanowskiego, który wzorował się na kasynie w uzdrowisku Vichy. W czerwcu w 1928 r. została otwarta kawiarnia & restauracja. Do II połowy 1945 r. tutaj znajdował się oddział wewnętrzny warszawskiego Szpitala Wolskiego. Jesienią 1945 r. w kasynie został umieszczona bursa dla sierot, a w 1952 r. obiekt został przekazany na potrzeby podstawowej w Podkowie Leśnej. Następnie w 1964 r. budynek został wydzierżawiony Centralnemu Związkowi Spółdzielni Spożywców & Społem", który urządził w nim ośrodek szkoleniowo & wypoczynkowy. W 1993 r. został przejęty przez miasto, ale ze względu na brak środków finansowych stał niezagospodarowany.

W 2007 roku dzięki środkom z Unii Europejskiej został zrewitalizowany i przeznaczony na siedzibę Centrum Kultury i Inicjatyw Obywatelskich.

52°07'16"N 20°43'12"E | na mapie:I

Zdjęcia dodane przez (w kolejności): fot. M. Sawicki, zbyszekF60, fot. E. Kuna, zbyszekF60, baspan2050, zbyszekF60, AniaJurek, moderator, baspan2050

Trasa dodana przez: marywil

Przewodnik wygenerowany w serwisie
www.polskaniezwykla.pl. Wszystkie prawa zastrzeżone.

Żadna część ani całość Mini przewodnika nie może być reprodukowana ani przetwarzana w sposób elektroniczny, mechaniczny, fotograficzny i inny; nie może być użyta do innej publikacji oraz przechowywana w jakiegokolwiek bazie danych bez pisemnej zgody Administratora serwisu.
Copyright © 2007 Polska Niezwykła

Wygenerowano:
niedziela 14 grudnia 2025 14:18:38

miniprzewodnik

